

نخستین کارگاه آموزشی

دبیران زمین شناسی کشور

مریم عابدینی*

مقدمه

مسئولیت دبیرخانه‌ی راهبری آموزش زمین شناسی کشور، هر چند سال یک بار به گروه زمین شناسی یکی از استان‌های کشور واگذار می‌شود. به این ترتیب، ضمن آشنایی با دستاوردها و تجربیات دست اندرکاران آن استان، مشارکت بیش تری در این بخش صورت می‌پذیرد.

با این هدف، امسال مسئولیت دبیرخانه راهبری زمین شناسی کشور به گروه زمین شناسی استان سیستان و بلوچستان واگذار شد.

همکاران این استان از ابتدای مهرماه سال ۸۳ فعالیت خود را آغاز کردند و رئوس برنامه‌های خود را در ۱۰ عنوان به ترتیب به دفتر آموزش و پرورش نظری پیش دانشگاهی وزارت آموزش و پرورش ارسال کردند:

۱. برگزاری کارگاه آموزشی ویژه‌ی سرگروه‌های آموزشی

استان‌ها، با عنوان روش‌های فعال تدریس؛

۲. تهیه، تدوین، انتشار و توزیع فصل‌نامه‌ی تخصصی علمی، آموزشی علوم زمین؛

۳. برگزاری مسابقه‌ی کتابخوانی دانش‌آموزان؛

۴. پژوهش در علوم زمین (در خصوص معرفی و استفاده از امکانات طبیعی مناطق به عنوان رسانه‌ی آموزشی پژوهشی در

مسائل آموزشی زمین شناسی در سطح کشور)؛

۵. برگزاری جشنواره‌ی رسانه‌های آموزشی زمین شناسی

دست ساخته‌های برتر دبیران؛

۶. شناسایی و معرفی ایستگاه‌ها مناسب زمین شناسی برای

انجام بازدیدهای علمی آموزشی دانش‌آموزان در سطح کشور؛

۷. صعود علمی-آموزشی دانش‌آموزان متوسطه‌ی برگزیده‌ی

مسابقات استان‌ها به قله‌ی تفتان؛

۸. تهیه‌ی بروشور و پوستر علمی تخصصی شناختن، یعنی

سلامتی در مورد زلزله؛

۹. تهیهی مجموعه پوستره‌های آموزشی از پدیده‌های زمین‌شناسی با موضوعات آتشفشان، زلزله، چین، گسل، فسیل و ...

۱۰. صعود علمی-آموزشی دبیران برگزیده‌ی جشنواره‌ی رسانه‌های آموزشی به قله‌ی نفتان. از میان این ۱۰ عنوان، ۴ عنوان شامل تشکیل کارگاه آموزشی، تهیه و تدوین فصل‌نامه، پژوهش در معرفی ایستگاه‌های مناسب زمین‌شناسی (ادغام ردیف ۴، ۶) و تهیه‌ی بروشور و پوستر علمی آموزشی زلزله و پدیده‌های زمین‌شناسی (ادغام ردیف ۸ و ۹) پذیرفته شد.

این برنامه‌ها برای اجرا در سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ (مهرماه ۱۳۸۳ تا خرداد ۱۳۸۴) تنظیم شده‌اند. برگزاری کارگاه، تهیه‌ی فصل‌نامه و تهیه‌ی بروشور علمی در همین مدت نشان‌دهنده‌ی شروع خوبی برای موفقیت‌های همکاران ما در دبیرخانه‌ی راهبری زمین‌شناسی کشور است. با امیدتوفیق بیش از پیش این گروه، گزارشی از برگزاری نخستین کارگاه آموزشی تقدیم حضورتان می‌شود.

بد بوم: اسکله ماهیگیری بزم - چابهار

کارگاه آموزش زمین‌شناسی با عنوان «روش‌های فعال تدریس علوم زمین» با تأکید بر بازدیدهای علمی در آموزش زمین‌شناسی در روزهای ۱۲ و ۱۳ آذرماه ۸۳ با حضور معاونت محترم دفتر آموزش و پرورش نظری و پیش‌دانشگاهی وزارت متبوع و استادان محترم دفتر تألیف و برنامه‌ریزی کتب درسی و دانشگاه و سرگروه‌های آموزش زمین‌شناسی استان‌های کل کشور در شهرستان چابهار برگزار شد.

روز پنج‌شنبه، ۱۲ آذرماه ۱۳۸۳، مراسم افتتاحیه نمایشگاه دستاوردهای آموزشی دبیرخانه‌ی راهبردی آموزش زمین‌شناسی کشور، برگزار شد. این نمایشگاه، شامل نمونه‌هایی از کانی‌ها، سنگ‌ها، فسیل‌ها و مجموعه عکس‌های پدیده‌های زمین‌شناسی، حاصل بازدید علمی دانش‌آموزان و دبیران، و نمایشگاه عکس از زلزله بم با عنوان صبح بی‌طلوع (کاری از مهدی جهانتاب)، در محل سالن دبیرستان بنت‌الهدی چابهار برپا شده بود. در هر قسمت، مسؤولان دبیرخانه توضیحات علمی لازم را به معلمان، دانش‌آموزان و بازدیدکنندگان ارائه می‌کردند. لازم به ذکر است که این نمایشگاه در طول برگزاری کارگاه آموزشی سرگروه‌های آموزش زمین‌شناسی کشور، برای بازدید دانش‌آموزان چابهار دایر بود و با توجه به استقبال

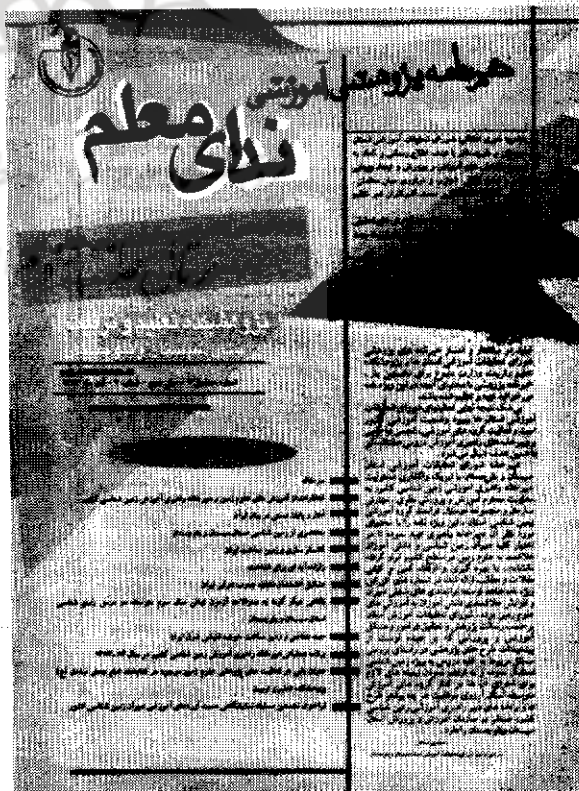
گسترده‌ی دانش‌آموزان و دبیران چابهار و مناطق تابعه مقرر شد، نمایشگاه پس از پایان کارگاه، به مدت یک هفته در محل «دبیرستان بنت الهدی» فعال باشد.

راس ساعت ۱۴ همان روز، برنامه‌ی افتتاحیه کارگاه آموزشی سرگروه‌های آموزشی زمین‌شناسی استان با عنوان روش‌های فعال تدریس، با تأکید بر بازدیدهای علمی و آموزشی زمین‌شناسی، در محل سالن کنفرانس خانه‌ی معلم چابهار، توسط دبیرخانه‌ی راهبری آموزشی زمین‌شناسی کشور اجرا شد. در این مراسم، آقای ناصری، معاونت محترم دفتر آموزش و پرورش نظری و مهارتی وزارت آموزش و پرورش در سخنان ارزشمندی، به هدف‌ها و انتظارات دفتر و نتیجه‌ی فعالیت‌های کارگاه اشاره کرد. پس از آن، معاونت محترم آموزش و پرورش نظری و مهارتی

سازمان آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان، آقای جهان‌تیمی، ضمن عرض خیرمقدم به میهمانان شرکت‌کننده در کارگاه، گزارشی از وضعیت آموزشی استان و برنامه‌های آینده، با تأکید بر مسائل آموزش زمین‌شناسی ارائه کرد. سپس، آقای دهمرده، مسؤول دبیرخانه‌ی راهبری آموزشی زمین‌شناسی کشور، ضمن عرض خیرمقدم، برنامه‌های پیش‌بینی شده برای این کارگاه را شرح داد. آن‌گاه چکیده‌ای از برنامه آموزشی ارائه شد که شامل رئوس برنامه‌های کارگاه آموزشی، پیشنهاد طرح‌های تحقیقاتی پیشنهادی دبیرخانه، اساس‌نامه‌ی انجمن علمی آموزشی دبیران زمین‌شناسی و... و بسته‌ی محتوای کانی و سنگ که همکاران دبیرخانه‌ی راهبری آموزش زمین‌شناسی کشور برای اهدا به میهمانان از معدن پنبه‌سوز حاجات در جنوب خراسان تهیه کرده بودند و در نوع خود ابتکاری تازه و جدید بود. همکاران از این بسته‌ها استقبال زیادی کردند.

پس از این مراسم، همکاران برای شروع کارگاه آموزشی زمین‌شناسی به محل سالن طراحی شده برای کارگروهی هدایت شدند و طبق برنامه‌ی قبلی، در گروه‌های سه نفری براساس سر فصل تعیین شده توسط استادان محترم، آقای دانشفر و آقای حسینی که از دفتر تألیف و برنامه‌ریزی کتب درسی وزارت متبوع، دعوت دبیرخانه را پذیرفته و به چابهار آمده بودند، به انجام فعالیت‌های طراحی شده پرداختند و به صورت گروهی، طرح درسی روزانه‌ی آموزش زمین‌شناسی را آماده کردند. در ساعت مقرر، فعالیت آموزشی این کارگاه پایان یافت و مقرر شد، ادامه‌ی کار و جمع‌بندی از برنامه‌های آموزشی اجرا شده، روز جمعه انجام شود.

در ادامه، با توجه به برنامه‌ی تنظیمی، همکاران برای بازدید از منطقه‌ی آزاد چابهار به این منطقه اعزام شدند و ساعت ۲۲ همان شب، از ساحل دریای بزرگ چابهار بازدید کردند. همکاران دبیرخانه پس از ارائه‌ی توضیحات علمی در مورد ساحل و پدیده‌هایی که می‌توان در بازدید از ساحل برای

دانش آموزان توضیح داد، به سؤالات مطرح شده از طرف بازدیدکنندگان پاسخ گفتند.

صبح روز جمعه ۱۳ آذرماه، همکاران عازم منطقه ی پزم در اطراف کنارک شدند و از پدیده ی بدبوم^۱، فرسایش های مشهود در منطقه، و گسل های عادی در بدبوم های منطقه بازدید کردند. بازدید از غارهای فرسایشی تیس، پدیده های مثل چینه بندی^۲، متقاطع و ساخت های قالب خیاره ای^۳ از دیگر برنامه های گروه بود که همکاران دبیرخانه در مورد نحوه ی ایجاد آن ها توضیحاتی ارائه کردند و همکاران از عارضه های زمین شناسی منطقه فیلم و عکس گرفتند.

ادامه ی فعالیت های علمی گروهی همکاران در کارگاه آموزش زمین شناسی، با عنوان روش های فعال تدریس علوم زمین با تاکید بر بازدیدهای علمی در آموزش زمین شناسی، رأس ساعت ۱۴ شروع و تا ساعت ۱۸:۳۰ ادامه یافت. در پایان، پس از ارائه ی گزارش عملکرد گروه ها در کارگاه دو روزه مقرر شد، همکاران فعالیت های آموزشی ارائه شده در کارگاه ها را در استان ها تکمیل کنند و برای استفاده ی عموم همکاران دبیر شاغل به تدریس زمین شناسی، به دبیرخانه ارسال دارند.

در ساعت ۲۲ همان روز، در محل سالن کنفرانس خانه ی معلم چابهار، جلسه ی پرسش و پاسخ با حضور همه ی همکاران تشکیل شد. که در آغاز جلسه تصمیم گرفته شد، هر یک از همکاران به ترتیب ضمن معرفی خودشان، سؤالات، نظریات و پیشنهادهایشان را نیز مطرح کنند. پس از آن، چون

تعدادی از سؤالات در مورد کتاب های درسی بود و با وظایف دفتر تألیف مرتبط می شد، آقای حسینی از دفتر تألیف، در مورد سؤالات مطرح شده توضیحاتی داد. پس از آن، آقای ناصری، به سؤالات همکاران به صورت موردی پاسخ داد و در ادامه، جناب آقای جهان تیغی معاونت

سازمان از حضور همکاران و همکاری صمیمانه ی آنان طی فعالیت های کارگاه های آموزشی تشکر کرد. در پایان، آقای دهمرده، مسؤول دبیرخانه، ضمن تقدیر و تشکر از همکاران و یادآوری این نکته که دبیرخانه به همکاری تمامی استان ها نیاز دارد و منتظر دریافت نظریات و پیشنهادهای، مقالات و دیگر فعالیت های علمی و آموزشی همکاران شاغل به تدریس زمین شناسی در سطح کشور است، خاتمه نشست را اعلام کرد. لازم به ذکر است دبیرخانه ی راهبری آموزش زمین شناسی کشور قصد دارد، با همکاری همه ی دبیران شاغل به تدریس علوم زمین، کارگاه های آموزشی دیگری را با همکاری استان ها در سایر نقاط کشور اجرا کند و در تحقق تلاش های علمی دوستان عزیز دفتر تألیف و تلاش های دفتر محترم آموزش و پرورش نظری و پیش دانشگاهی وزارتخانه، در ترسیم جایگاه واقعی آموزش های علوم زمین گسترده تر و موفق تر عمل کند.

* دبیر آموزش و پرورش منطقه ۵ تهران
زیرنویس

1. Bad Land
2. Cross bedding
3. Flut Cast

گسل هادی - اسلکه ماهیگیری پزم - چابهار